21/05/2022

Ευαγγελικό Ανάγνωσμα Κυριακής της Σαμαρείτιδος

/ Ορθόδοξες Προβολές

Ευαγγελικό Ανάγνωσμα: Ιω. δ’ 5-42

Πρωτότυπο Κείμενο

Τω καιρώ εκείνω, έρχεται ο Κύριος εις πόλιν της Σαμαρείας λεγομένην Συχάρ, πλησίον του χωρίου ο έδωκεν Ιακώβ Ιωσήφ τω υιώ αυτού· ην δε εκεί πηγή του Ιακώβ. Ο ούν Ιησούς κεκοπιακώς εκ της οδοιπορίας εκαθέζετο ούτως επί τη πηγή· ώρα ην ωσεί έκτη. Έρχεται γυνή εκ της Σαμαρείας αντλήσαι ύδωρ. Λέγει αυτή ο Ιησούς· δος μοι πιείν.

Οι γαρ μαθηταί αυτού απεληλύθεισαν εις την πόλιν ίνα τροφάς αγοράσωσι. Λέγει ούν αυτώ η γυνή η Σαμαρείτις· πως συ Ιουδαίος ων παρ’ εμού πιείν αιτείς, ούσης γυναικός Σαμαρείτιδος; ου γαρ συγχρώνται Ιουδαίοι Σαμαρείταις. Απεκρίθη Ιησούς και είπεν αυτή· ει ήδεις την δωρεάν του Θεού, και τις εστιν ο λέγων σοι, δος μοι πιείν, συ αν ήτησας αυτόν, και έδωκεν αν σοι ύδωρ ζων.

Λέγει αυτώ η γυνή· Κύριε, ούτε άντλημα έχεις, και το φρέαρ εστί βαθύ· πόθεν ούν

έχεις το ύδωρ το ζων; Μη συ μείζων ει του πατρός ημών Ιακώβ, ος έδωκεν ημίν το φρέαρ, και αυτός εξ αυτού έπιε και οι υιοί αυτού και τα θρέμματα αυτού; Απεκρίθη Ιησούς και είπεν αυτή· πας ο πίνων εκ του ύδατος τούτου διψήσει πάλιν· ος δι’ αν πίη εκ του ύδατος ου εγώ δώσω αυτώ, ου μη διψήση εις τον αιώνα, αλλά το ύδωρ ο δώσω αυτώ, γενήσεται εν αυτώ πηγή ύδατος αλλομένου εις ζωήν αιώνιον.

Λέγει προς αυτόν η γυνή· Κύριε, δος μοι τούτο το ύδωρ, ίνα μη διψώ μηδέ έρχωμαι ενθάδε αντλείν. Λέγει αυτή ο Ιησούς· ύπαγε φώνησον τον άνδρα σου και ελθέ ενθάδε. Απεκρίθη η γυνή και είπεν· ουκ έχω άνδρα. Λέγει αυτή ο Ιησούς· καλώς είπας ότι άνδρα ουκ έχω· πέντε γαρ άνδρας έσχες, και νυν ον έχεις ουκ έστι σου ανήρ· τούτο αληθές είρηκας. Λέγει αυτώ η γυνή· Κύριε, θεωρώ ότι προφήτης ει συ. Οι πατέρες ημών εν τω όρει τούτω προσεκύνησαν· και υμείς λέγετε ότι εν Ιεροσολύμοις εστίν ο τόπος όπου δεί προσκυνείν.

Λέγει αυτή ο Ιησούς· γύναι, πίστευσόν μοι ότι έρχεται ώρα ότε ούτε εν τω όρει τούτω ούτε εν Ιεροσολύμοις προσκυνήσετε τω πατρί. Υμείς προσκυνείτε ο ουκ οίδατε, ημείς προσκυνούμεν ο οίδαμεν· ότι η σωτηρία εκ των Ιουδαίων εστίν. Αλλ’ έρχεται ώρα, και νυν εστιν, ότε οι αληθινοί προσκυνηταί προσκυνήσουσι τω πατρί εν πνεύματι και αληθεία· και γαρ ο πατήρ τοιούτους ζητεί τους προσκυνούντας αυτόν. Πνεύμα ο Θεός, και τους προσκυνούντας αυτόν εν πνεύματι και αληθεία δεί προσκυνείν. Λέγει αυτώ η γυνή· οίδα ότι Μεσσίας έρχεται ο λεγόμενος Χριστός· όταν έλθη εκείνος, αναγγελεί ημίν πάντα. Λέγει αυτή ο Ιησούς· εγώ ειμι ο λαλών σοι.

Και επί τούτω ήλθον οι μαθηταί αυτού, και εθαύμασαν ότι μετά γυναικός ελάλει· ουδείς μέντοι είπε, τι ζητείς η τι λαλείς μετ’ αυτής; Αφήκεν ούν την υδρίαν αυτής η γυνή και απήλθεν εις την πόλιν, και λέγει τοις ανθρώποις· δεύτε ίδετε άνθρωπον ος είπέ μοι πάντα όσα εποίησα· μήτι ούτός εστιν ο Χριστός; Εξήλθον ούν εκ της πόλεως και ήρχοντο προς αυτόν. Εν δε τω μεταξύ ηρώτων αυτόν οι μαθηταί λέγοντες· ραββί, φάγε.

Ο δε είπεν αυτοίς· εγώ βρώσιν έχω φαγείν, ην υμείς ουκ οίδατε. Έλεγον ούν οι μαθηταί προς αλλήλους· μη τις ήνεγκεν αυτώ φαγείν; Λέγει αυτοίς ο Ιησούς· εμόν βρώμά εστιν ίνα ποιώ το θέλημα του πέμψαντός με και τελειώσω αυτού το έργον. Ουχ υμείς λέγετε ότι έτι τετράμηνός εστι και ο θερισμός έρχεται; Ιδού λέγω υμίν, επάρατε τους οφθαλμούς υμών και θεάσασθε τας χώρας, ότι λευκαί εισι προς θερισμόν ήδη. Και ο θερίζων μισθόν λαμβάνει και συνάγει καρπόν εις ζωήν αιώνιον, ίνα και ο σπείρων ομού χαίρη και ο θερίζων.

Εν γαρ τούτω ο λόγος εστίν ο αληθινός, ότι άλλος εστίν ο σπείρων και άλλος ο θερίζων. Εγώ απέστειλα υμάς θερίζειν ο ουχ υμείς κεκοπιάκατε· άλλοι

κεκοπιάκασι, και υμείς εις τον κόπον αυτών εισεληλύθατε. Εκ δε της πόλεως εκείνης πολλοί επίστευσαν εις αυτόν των Σαμαρειτών διά τον λόγον της γυναικός, μαρτυρούσης ότι είπέ μοι πάντα όσα εποίησα. Ως ούν ήλθον προς αυτόν οι Σαμαρείται, ηρώτων αυτόν μείναι παρ' αυτοίς· και έμεινεν εκεί δύο ημέρας. Και πολλώ πλείους επίστευσαν διά τον λόγον αυτού, τη τε γυναικί έλεγον ότι ουκέτι διά την σην λαλιάν πιστεύομεν· αυτοί γαρ ακηκόαμεν, και οίδαμεν ότι ούτός εστιν αληθώς ο σωτήρ του κόσμου ο Χριστός.

Νεοελληνική Απόδοση

Εκείνο τον καιρό, έφτασε ο Κύριος σε μια πόλη της Σαμάρειας που λεγόταν Συχάρ, κοντά στο χωράφι που είχε δώσει ο Ιακώβ στο γιο του τον Ιωσήφ. Εκεί βρισκόταν το πηγάδι του Ιακώβ. Ο Ιησούς, κουρασμένος από την πεζοπορία, κάθισε κοντά στο πηγάδι· ήταν γύρω στο μεσημέρι. Έρχεται τότε μια γυναίκα από τη Σαμάρεια να βγάλει νερό.

Ο Ιησούς της λέει: «Δωσ΄ μου να πιώ». Οι μαθητές του είχαν πάει στην πόλη ν΄ αγοράσουν τρόφιμα. Εκείνη του απάντησε: «Εσύ είσαι Ιουδαίος κι εγώ Σαμαρείτισσα. Πως μπορείς να μου ζητάς να σου δώσω νερό να πιεις;» – επειδή οι Ιουδαίοι αποφεύγουν κάθε επικοινωνία με τους Σαμαρείτες.

Ο Ιησούς της απάντησε: «Αν ήξερες τη δωρεά του Θεού και ποιος είν΄ αυτός που σου λέει «δωσ΄ μου να πιώ», τότε εσύ θα του ζητούσες κι εκείνος θα σου έδινε ζωντανό νερό». Του λέει η γυναίκα: «Κύριε, εσύ δεν έχεις ούτε καν κουβά, και το πηγάδι είναι βαθύ· από πού, λοιπόν, το ΄χεις το τρεχούμενο νερό; Αυτό το πηγάδι μας το χάρισε ο προπάτοράς μας ο Ιακώβ· ήπιε απ΄ αυτό ο ίδιος και οι γιοι του και τα ζωντανά του. Μήπως εσύ είσαι ανώτερος απ΄ αυτόν;»

Ο Ιησούς της απάντησε: «Όποιος πίνει απ΄ αυτό το νερό θα διψάσει πάλι· όποιος όμως πιει από το νερό που θα του δώσω εγώ δε θα διψάσει ποτέ, αλλά το νερό που θα του δώσω θα γίνει μέσα του μια πηγή που θ΄ αναβλύζει νερό ζωής αιώνιας». Του λέει η γυναίκα: «Κύριε, δώσ΄ μου αυτό το νερό για να μη διψάω, κι ούτε να έρχομαι ως εδώ για να το παίρνω». Τότε ο Ιησούς της είπε: «Πήγαινε να φωνάξεις τον άντρα σου κι έλα εδώ». «Δεν έχω άντρα», απάντησε η γυναίκα.

Ο Ιησούς της λέει: «Σωστά είπες, δεν έχω άντρα· γιατί πέντε άντρες πήρες κι αυτός που μαζί του τώρα ζεις δεν είναι άντρας σου· αυτό που είπες είναι αλήθεια». Του λέει η γυναίκα: «Κύριε, βλέπω ότι εσύ είσαι προφήτης· οι προπάτορές μας λάτρεψαν το Θεό σ΄ αυτό το βουνό· εσείς όμως λέτε ότι στα Ιεροσόλυμα βρίσκεται ο τόπος όπου πρέπει κανείς να τον λατρεύει».

«Πίστεψέ με, γυναίκα», της λέει τότε ο Ιησούς, «είναι κοντά ο καιρός που δε θα

λατρεύετε τον Πατέρα ούτε σ΄ αυτό το βουνό ούτε στα Ιεροσόλυμα. Εσείς οι Σαμαρείτες λατρεύετε αυτό που δεν ξέρετε· εμείς όμως λατρεύουμε αυτό που ξέρουμε, γιατί η σωτηρία έρχεται στον κόσμο από τους Ιουδαίους. Είναι όμως κοντά ο καιρός, ήλθε κιόλας, που οι πραγματικοί λατρευτές θα λατρεύσουν τον Πατέρα με τη δύναμη του Πνεύματος, που αποκαλύπτει την αλήθεια γιατί έτσι τους θέλει ο Πατέρας αυτούς που τον λατρεύουν.

Ο Θεός είναι πνεύμα. Κι αυτοί που τον λατρεύουν πρέπει να τον λατρεύουν με τη δύναμη του Πνεύματος, που φανερώνει την αλήθεια». Του λέει τότε η γυναίκα: «Ξέρω ότι θα έρθει ο Μεσσίας, δηλαδή ο Χριστός· όταν έρθει εκείνος, θα μας τα εξηγήσει όλα». «Εγώ είμαι», της λέει ο Ιησούς, «εγώ, που σου μιλάω αυτή τη στιγμή». Εκείνη την ώρα ήρθαν οι μαθητές του κι απορούσαν που συνομιλούσε με γυναίκα. Βέβαια, κανείς δεν του είπε «τι συζητάς;» ή «γιατί μιλάς μαζί της;»

Τότε η γυναίκα άφησε τη στάμνα της, πήγε στην πόλη κι άρχισε να λέει στον κόσμο: «Ελάτε να δείτε έναν άνθρωπο που μου είπε όλα όσα έχω κάνει στη ζωή μου· μήπως αυτός είναι ο Μεσσίας;» Βγήκαν, λοιπόν, από την πόλη κι έρχονταν σ΄ αυτόν. Στο μεταξύ οι μαθητές τον παρακολουθούσαν και του έλεγαν: «Διδάσκαλε, φάε κάτι». Αυτός όμως τους είπε: «Εγώ έχω να φάω τροφή που εσείς δεν την ξέρετε». Οι μαθητές έλεγαν μεταξύ τους: «Μήπως του ΄φερε κανείς να φάει;»

Αλλά ο Ιησούς τους είπε: «Δικιά μου τροφή είναι να εκτελώ το θέλημα εκείνου που με έστειλε, και να φέρω σε πέρας το έργο του. Εσείς συνηθίζετε να λέτε «τέσσερις μήνες ακόμη, κι έφτασε ο θερισμός». Εγώ σας λέω: σηκώστε τα μάτια σας και κοιτάξτε τα χωράφια. Ασπροκοπούν από τα στάχυα τα ώριμα, έτοιμα κιόλας για το θερισμό.

Ο θεριστής αμείβεται για τη δουλειά του και συνάζει καρπό για την αιώνια ζωή, έτσι ώστε μαζί να χαίρονται κι αυτός που σπέρνει κι αυτός που θερίζει. Γιατί εδώ αληθεύει η παροιμία «άλλος είναι που σπέρνει κι άλλος που θερίζει».

Εγώ σας έστειλα να θερίσετε καρπό που γι΄ αυτόν εσείς δεν κοπιάσατε· άλλοι μόχθησαν, κι εσείς μπήκατε εκεί να θερίσετε το δικό τους κόπο». Πολλοί από τους Σαμαρείτες εκείνης της πόλης πίστεψαν σ΄ αυτόν, εξαιτίας της μαρτυρίας της γυναίκας που έλεγε: «Μου είπε όλα όσα έχω κάνει».

Όταν λοιπόν οι Σαμαρείτες ήρθαν κοντά του, τον παρακαλούσαν να μείνει μαζί τους· κι έμεινε εκεί δύο μέρες. Έτσι, πίστεψαν πολύ περισσότερο ακούγοντας τα λόγια του κι έλεγαν στη γυναίκα: «Η πίστη μας δε στηρίζεται πια στα δικά σου λόγια· γιατί εμείς οι ίδιοι τον έχουμε τώρα ακούσει και ξέρουμε πως πραγματικά αυτός είναι ο σωτήρας του κόσμου, ο Χριστός».

Σχολιασμός

Η Ευαγγελική Περικοπή της Κυριακής της Σαμαρείτιδος αναφέρεται στο διάλογο που είχε ο Ιησούς Χριστός με μια Σαμαρείτιδα γυναίκα, η οποία μάλιστα εθεωρείτο από τους Εβραίους ως ξεπεσμένη και αμαρτωλή, που είχε αρνηθεί και προδώσει την εθνική Ιουδαϊκή της ταυτότητα. Γι’ αυτό ο Ευαγγελιστής Ιωάννης τονίζει ότι δεν συνήθιζαν να έχουν κάποια επικοινωνία ή επαφή οι Εβραίοι με τους Σαμαρείτες. ΄Οπως, όμως, και στην περίπτωση της παραβολής του Καλού Σαμαρείτη, όπου αποδεικνύεται ότι κοντά στον Θεό δεν βρίσκεται αυτός που θεωρητικά διεκδικεί κάτι τέτοιο, αλλά εκείνος ο οποίος ποιεί το θέλημα του Θεού.

Έρχεται ο Χριστός σε μια πόλη της Σαμάρειας που λέγεται Σιχάρ. (Σαμάρεια ονομάσθηκε η πόλη που έκτισε το 880 π.Χ. ο βασιλιάς του Ισραήλ, Αμβρί, έπειτα το όρος Σομόρ που ήταν η ακρόπολή της και τέλος όλο το βόρειο βασίλειο του Ισραήλ, που καταλύθηκε από τους Ασσυρίους το 721 π.Χ. και ο ηγεμόνας τους εγκατέστησε εκεί εθνικούς από πολλά μέρη).

Εκεί ήταν η πηγή του Ιακώβ, το πηγάδι που εκείνος είχε ανοίξει. Κουρασμένος ο Ιησούς από την οδοιπορία κάθισε μόνος του δίπλα από το πηγάδι, γιατί οι μαθητές του πήγαν να αγοράσουν τροφές. Έρχεται εκεί μια γυναίκα από τη Σαμάρεια να πάρει νερό και ο Ιησούς διψώντας ως άνθρωπος, της ζήτησε νερό.

Αυτή αντελήφθηκε από την εμφάνισή του ότι ήταν Ιουδαίος και θαύμασε πως ένας Ιουδαίος ζητά νερό από την εθνική Σαμαρείτιδα. Αν γνώριζες, της είπε, τη δωρεά του Θεού, ποιός είναι αυτός που σου ζητά να πιεί νερό, εσύ θα του ζητούσες και θα σου έδινε ζωντανό νερό. Δωρεά του Θεού είναι, επειδή θεωρεί αγαπητούς όλους ακόμα και τους μισητούς από του Ιουδαίους εθνικούς και προσφέρει τον εαυτό του και καθιστά τους πιστούς σκεύη δεκτικά της Θεότητάς του.

Η Σαμαρείτιδα δεν κατάλαβε το μεγαλείο του ζωντανού νερού, απορεί που θα βρεί νερό χωρίς κουβά σε ένα βαθύ πηγάδι. Έπειτα επιχειρεί να τον συγκρίνει με τον Ιακώβ, που τον αποκαλεί πατέρα, εξυμνώντας το γένος από το τόπο και εξαίρει το νερό με τη σκέψη ότι δεν μπορεί να βρεθεί καλύτερο. Όταν όμως άκουσε ότι το «νερό που θα σου δώσω» θα γίνει πηγή που τρέχει προς αιώνια ζωή, άφησε λόγο ψυχής που ποθεί και οδηγείται προς τη πίστη και ζήτησε να το λάβει για να μη

ξαναδιψάσει. Ο Κύριος θέλοντας να αποκαλύπτεται λίγο λίγο, της λέγει να φωνάξει τον άνδρα της, γνωρίζοντάς της πόσους άνδρες είχε και αυτόν που έχει τώρα δεν είναι δικός της. Εκείνη όμως δεν στενοχωρείται από τον έλεγχο, αλλά αμέσως καταλαβαίνει ότι ο Κύριος είναι προφήτης και του ζητά εξηγήσεις σε θεολογικά και όχι μόνο ζητήματα.

Ρωτά που πρέπει να λατρεύεται σωστά ο Θεός, εδώ σ' αυτό το τόπο ή στα Ιεροσόλυμα; Και τότε παίρνει την απάντηση, ότι έρχεται η ώρα οπότε ούτε στο όρος αυτό ούτε στα Ιεροσόλυμα θα προσκυνήτε τον Πατέρα. Της γνωρίζει μάλιστα ότι η σωτηρία είναι από τους Ιουδαίους, δεν είπε θα είναι, στο μέλλον, γιατί ήταν αυτός ο ίδιος. Έρχεται ώρα και είναι τώρα που οι αληθινοί προσκυνητές θα προσκυνούν το Πατέρα κατά Πνεύμα και αλήθεια.

Γιατί ο ύψιστος και προσκυνητός Πατέρας, είναι Πατέρας αυτοαληθείας, δηλαδή του μονογενούς Υιού και έχει Πνεύμα αληθείας, το Πνεύμα το Άγιο και αυτοί που τον προσκυνούν, το πράττουν έτσι διότι ενεργούνται δι' αυτών. Ο Κύριος απομακρύνει κάθε σωματική έννοια τόπο και προσκύνηση, λέγοντας: «Πνεύμα ο Θεός και αυτοί που τον προσκυνούν πρέπει να τον προσκυνούν κατά Πνεύμα και αλήθεια». Ως πνεύμα που είναι ο Θεός είναι ασώματος, το δε ασώματο δεν ευρίσκεται σε τόπο ούτε περιγράφεται με τοπικά όρια. Ως ασώματος ο Θεός δεν είναι πουθενά, ως Θεός είναι παντού, ως συνέχων και περιέχων το πάν.

Παντού είναι ο Θεός όχι μόνο εδώ στη γη αλλά και υπεράνω της γης. Βέβαια και η ψυχή και ο άγγελος είναι ασώματα, δεν είναι όμως σε τόπο, αλλά δεν είναι και παντού, γιατί δεν συνέχουν το σύμπαν αλλά αυτά έχουν ανάγκη του συνέχοντος.

Η Σαμαρείτιδα καθώς άκουσε από το Χριστό αυτά τα εξαίσια και θεοπρεπή λόγια, αναπτερωμένη, μνημονεύει τον προσδοκώμενο και ποθούμενο Μεσσία, τον λεγόμενο Χριστό που όταν έρθει θα τα διδάξει όλα. Έτσι προλαβαίνει περί του Χριστού ότι θα διδάξει όλη την αλήθεια. Μόλις την είδε ο Κύριος τόσο θερμή της λέγει απροκάλυπτα: Εγώ είμαι ο Χριστός, που σου μιλώ. Εκείνη γίνεται αμέσως εκλεκτή ευαγγελίστρια και αφήνοντας τη στάμνα και το σπίτι της τρέχει και παρασύρει όλους τους Σαμαρείτες πρός το Χριστό και αργότερα με τον υπόλοιπο φωτοειδή βίο της (ως Αγία Φωτεινή 26 Φεβρουαρίου) σφραγίζει με το μαρτύριο την αγάπη της προς τον Χριστό.

Το παράδειγμα της Σαμαρείτισσας που μας προβάλλει η Εκκλησία μας, αποβλέπει επίσης να δώσει ένα μήνυμα ελπίδας σε όσους από εμάς έχουμε εγκλωβισθεί κι αιχμαλωτισθεί από μεγάλες αμαρτίες, να συνειδητοποιήσουμε ότι, όταν ζητήσουμε συγχώρεση από τον Θεό, και δείξουμε πραγματική μετάνοια, μας δέχεται πάλι κοντά Του. Ταυτόχρονα με την αναφορά στην έκλυτη κι αμαρτωλή ζωή της Σαμαρείτιδος γυναίκας, που άλλαξε τόσους άνδρες, με τις παράνομες σχέσεις της,

η Εκκλησία μας θέλει να μας υπενθυμίσει και να μας υπογραμμίσει τη σημασία του Μυστηρίου του Γάμου.